herpy

SLANGER

California Kingsnake

Lampropeltis californiae

Lampropeltis californiae er en glat, glinsende kongeslange fra det vestlige Nordamerika, sort eller mørkebrun med hvide til lysegule tværbånd eller en enkelt hvid rygstribe. Den bliver 75-120 cm, æder gnavere og andre slanger og er robust og tåler håndtering godt. Den lever mere end 20 år og passes i et gulvterrarie med varmeplads og moderat luftfugtighed.

Familie: Colubridae Tidligere navn: *Lampropeltis getula californiae* Udgivet 16. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**75-120 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**15-25 år**
Aktiv	**Dag, skumring og nat**
Levevis	**Jordboende**
Biotop	**Halvørken og tempereret skov og eng**
Sværhedsgrad	**Begynder**

PASNING

Min. terrarie	**120 × 60 × 60 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**21-28 °C**
Hotspot	**29-32 °C**
Temperatur, nat	**18-22 °C**
Luftfugtighed	**40-60 %**
Vand	**Vandskål**
UVB	**Anbefalet** Ferguson-zone 2
Kost	**Hvirveldyr**
Holdes	**Enkeltvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kuldstørrelse	**5-15 æg**
Inkubation	**60-70 dage** ved 26-29 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Ikke omfattet**
EU-bilag	**Ikke omfattet**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Invasiv art: *Lampropeltis californiae* står som del af *Lampropeltis getula* i bred forstand på EU's liste over invasive arter af unionsbetydning (gennemførelsesforordning (EU) 2016/1141, udvidet med (EU) 2022/1203). Efter art. 7 i forordning (EU) nr. 1143/2014 er det forbudt at indføre, holde, avle, transportere, sælge, bruge, bytte, lade formere sig og udsætte arten. Art. 31: kæledyr, der blev holdt før optagelsen i 2022, må beholdes til de dør, i lukket opbevaring, hvor formering og flugt er udelukket. Spørg SGAV om de danske regler. Ikke CITES eller EU-bilag A-D.

Om arten

Lampropeltis californiae er en mellemstor, kraftigt muskuløs slange med helt glatte, blanke skæl. Over det meste af udbredelsen er grundfarven sort eller mørkebrun med 21-44 brede tværbånd i hvid eller lysegul, som typisk bliver bredere ned langs siderne. Langs Stillehavskysten fra Los Angeles til San Diego findes dyr med mørk bund og en enkelt tynd, hvid stribe fra nakken til halen. I Sonora og Sinaloa i Mexico bliver nogle dyr med alderen næsten helt sorte uden synlig tegning.

Voksne dyr er normalt 75-120 cm og når højst omkring 200 cm. Nyklækkede unger er omkring 20-33 cm. Arten ligner nære slægtninge i *Lampropeltis*, og tegningen er det bedste kendetegn. Den blev længe regnet som underart af *Lampropeltis getula*, men er siden 2009 en selvstændig art. Artsnavnet henviser til typelokaliteten i Californien.

Arten er en af de mest holdte slanger og er opdrættet i fangenskab i generationer. Der findes mange farve- og tegningsvarianter (morfer), fx albino, banan og lavendel. Vejledningen her handler om arten selv, ikke om genetik.

Dyret er hårdført og nysgerrigt og vænner sig som regel til håndtering. Nyindkøbte og unge dyr kan ryste med halen, slå ud efter en hånd og afgive et ildelugtende sekret og afføring, når de bliver samlet op. Det er et naturligt forsvar, som aftager, når dyret vænner sig til at blive håndteret. Arten æder andre slanger, også giftige, og det præger holdformen: dyrene skal holdes hver for sig.

Udbredelse og levested

Lampropeltis californiae lever i det vestlige USA og det nordvestlige Mexico, vest for det kontinentale vandskel. Mod nord når den til det sydlige Oregon, og herfra går udbredelsen gennem det meste af Californien, det vestlige og sydlige Nevada, det sydlige Utah og Arizona til det yderste sydvestlige Colorado. I Mexico findes den i Baja California, Baja California Sur og Sonora. Typelokaliteten er indskrænket til Fresno i Californien.

Bestandene i Sonora er usikkert placeret: de ligner og krydser sig delvis med nærtstående kongeslanger og regnes med til arten ud fra geografien. Arten er indført på Gran Canaria, hvor den har dannet en stor, vild bestand.

> **Oprindelig udbredelse:** USA og Mexico.

LEVESTED

L. californiae har en af de bredeste udbredelser blandt kongeslangerne og findes i de fleste levesteder vest for vandskellet, fra havniveau op til omkring 2.100 m: skov og krat, græsland, ørken og halvørken, klippeterræn, moser, dyrkede områder og forstæder. Den holder til på jorden, under vegetation og i gnavergange, men klatrer og svømmer også godt.

Den er aktiv både dag og nat, afhængigt af årstid og temperatur, og regulerer sin kropstemperatur ved at flytte mellem sol og skygge. Om vinteren går den i vinterhvile i skjul under sten og vegetation, hvor den hverken æder eller afgiver afføring, men af og til kommer frem for at drikke. Føden består af næsten alt, den kan overmande og sluge: slanger, også klapperslanger, hvis gift den tåler, gnavere, øgler, fugle, krybdyræg og padder.

Læs mere: Vinterhvile og årstider

Pasning

TERRARIET

Et voksent dyr skal have et terrarie på mindst 120 × 60 × 60 cm (længde × bredde × højde). Større er bedre, for arten er aktiv og udforsker hele terrariet. Unger kan bo i et mindre terrarie en tid, men vokser hurtigt og skal flyttes, når de ikke kan strække sig ud og bevæge sig rundt langs kanten. Terrariet skal være mindst 45 cm højt, så lamper og varme kan placeres sikkert.

Låget skal kunne låses. Slangen finder enhver svaghed og slipper ud, og et frontåbnende terrarie med lås eller et låg med klemmer er det sikre valg. Brug ikke tape.

Bunden skal være jord, som ligner levestedet og holder en moderat fugtighed. En blanding af 40 % ren muldjord, 40 % kokosfibre eller færdig terrariejord og 20 % legesand i et lag på omkring 10 cm fungerer godt, og et lag tørre blade ovenpå giver skjul og holder på fugten. Aspenspåner kan bruges, men nedbrydes i fugt. Undgå kattegrus, kemisk behandlet bund, fyr og ceder. Fodr eventuelt i en separat kasse, så dyret ikke sluger bund.

Indret med mindst to skjul, et i den varme og et i den kolde ende, så små, at slangen ligger tæt i dem, når den er sammenrullet. Grene, kork og sten giver motion og klatremuligheder. Jo flere skjul, desto mere tør dyret vise sig i åbent terræn. Fjern afføring dagligt, og skift bunden helt hver 3.-4. måned.

TEMPERATUR

Dyret regulerer sin temperatur ved at flytte mellem varme og kolde steder, så terrariet skal have en tydelig gradient. Overfladen under varmelampen skal være 29-32 °C, målt med et infrarødt termometer, og den kolde ende 21-26 °C. Brug to halogenlamper side om side, så hele det sammenrullede dyr opvarmes jævnt, og læg en lys, flad sten eller et stykke træ under lamperne som solplads. Placér et sort skjul under eller ved varmen som varmt skjul.

Slå varmen fra om natten. Temperaturen følger rummet og bør ikke falde under 18 °C. Nattemperaturen er ikke dokumenteret for arten; 18-22 °C passer til dens klima.

Brug aldrig varmesten. Varmen er for koncentreret og giver forbrændinger. Varmemåtter og varmekabler kan bruges som supplement, men kun med termostat. Placér terrariet væk fra vinduer, hvor solen kan overophede det.

Spiser dyret dårligt eller ligger det hele dagen på varmepladsen, er temperaturen sandsynligvis forkert. En slange, der ligger på varmepladsen i lange perioder, har brug for mere varme. En, der aldrig bruger den, har brug for mindre.

Læs mere: Varme og temperatur

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Luftfugtigheden skal ligge på 40-60 %, målt med et digitalt hygrometer midt i terrariet. Den er højere i den kolde ende og om natten og lavere i den varme ende, og det er normalt. Vedvarende værdier uden for intervallet gør dyret sygt. Fugtigheden hæves med en sprøjte, med fugtig sphagnum i skjulet i den kolde ende og med et lag blade på bunden. Stil et fugtigt skjul frem, når dyret skal skifte hud.

Stil altid en stor skål med friskt vand frem. Den skal være så stor, at dyret kan lægge sig i den, men ikke så fyldt, at vandet løber over og gør terrariet vådt. Bliver luften i terrariet fugtig og klam, skal skålen fjernes og kun gives nogle dage om ugen. Skrub skålen hver uge med et dyredesinfektionsmiddel.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

LYS OG UVB

Arten hører til Ferguson-zone 2: den soler sig lejlighedsvis og får lidt sollys i naturen. Den kan klare sig uden UVB, men UVB anbefales for den bedste velfærd. Brug et T5 HO-rør på 5-6 % UVB, der dækker omkring halvdelen af terrariets længde og sidder over den varme side. Målet er et UV-indeks på 2-3 ved solpladsen. Over net er afstanden mellem rør og dyr på solpladsen 25-30 cm, uden net 35-45 cm, og det bør kontrolleres med en UV-måler. Rørene skiftes hver 12. måned.

Suppler med en kraftig LED-pære på 6.500 K, der dækker det meste af terrariets længde, for en livlig adfærd om dagen. Lyset er tændt omkring 12 timer, og dagslængden tilpasses årstiden. Der må ikke være lys om natten.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

L. californiae er et kødæder og skal have hele byttedyr. Den vigtigste fødekilde i fangenskab er mus, og når dyret vokser, bruges unge rotter. Variation er vigtig: vagtler, vagtelæg, kyllinger, hamstere, gerbiler og små slanger kan bruges, og en varieret kost gør dyret sundere og mindre kræsent. Fodr optøede, frosne byttedyr. Det er sikrere for slangen, for levende gnavere kan bide og skade dyret. Brug bløde fodertænger.

Byttedyrets tykkelse må højst være 1,5 gange slangens bredeste sted, eller omkring 10 % af dens vægt. Efter måltidet skal der være en tydelig, men ikke stor, bule.

Fodringshyppighed: - Nyudklækkede: hver 5.-7. dag. - Unge: hver 7.-10. dag. - Voksne: hver 10.-14. dag.

Bliver dyret for fedt, skal fodringen sjældnere eller byttedyrene mindre. Håndtér ikke dyret, før bulen er væk. Slangen kan klare sig uden tilskud, men en let støvning af byttet med kalk og multivitamin i lige dele en gang imellem forebygger mangler. Giv ikke frugt og grønt: slangen kan ikke fordøje plantemateriale.

Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

L. californiae er robust og tolerant, og det er en af grundene til, at den er blandt de mest holdte slanger. Giv et nyt dyr omkring 2 uger i fred, og start først håndtering, når det æder regelmæssigt. Begynd med korte omgange på højst 5 minutter, og læg ikke dyret tilbage, før det er roligt. Håndtér mindst en gang om ugen og højst en gang om dagen. Løft dyret nedefra, støt kroppen, og lad det kravle op på hånden i stedet for at gribe det.

Et nervøst dyr ruller sig sammen, hvæser, ryster med halen, slår ud og afgiver ildelugtende sekret og afføring. Det er et naturligt forsvar. Bid er ufarlige, men slangen kan holde fast. Håndtér ikke dyret, når øjnene er blålige og mælkede op til hudskiftet, eller lige efter fodring. Vask hænder før og efter, for krybdyr kan bære salmonella.

Hold dyrene hver for sig. Arten æder andre slanger, også artsfæller, og unge dyr kan æde hinanden. Der er ingen gevinst for dyret ved at holde to sammen. Ved parring sættes hannen ind til hunnen under opsyn, og dyrene skilles igen bagefter.

Læs mere: Karantæne og hygiejne

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hannerne har en længere, bredere halerod med plads til hemipenerne. Kønnet bestemmes sikrest med en sonde, som kun en erfaren person bør bruge. Alderen for kønsmodenhed er ikke dokumenteret; størrelse og huld betyder mere end alder, og dyrene skal være fuldvoksne og i god huld, før de sættes i avl. Hunner lægger ofte frugtbare æg, til de er 12-13 år.

PARRING

Parringen følger vinterhvilen. Dyrene går i vinterhvile fra omkring oktober til marts, hvor de hverken æder eller afgiver afføring, men drikker. Temperaturen under hvilen er ikke dokumenteret for arten. Dyrene skal være i god huld, før de nedkøles, og fodres ikke under hvilen.

Parringen begynder, når hunnerne har skiftet hud første gang efter hvilen, normalt i marts-april. Hannerne følger hunnens duftspor, og en han kan holde op med at æde i et par uger i sæsonen. Sæt altid hannen ind til hunnen, ikke omvendt, og lad hendes afkastede hud ligge i terrariet, så han kan lugte den. Gentag introduktionen hver anden dag, til hunnen har haft ægløsning. Hannerne kæmper om hunnerne ved at lægge sig oven på hinanden og bide, så hold ikke to hanner sammen. Fodr kun, når dyrene er adskilt.

ÆGLÆGNING OG KULD

Hunnen lægger æggene omkring seks uger efter ægløsningen, de fleste sidst i juni, i juli og op i august. De fleste hunner skifter hud, inden de lægger. Et kuld er typisk 5-15 æg med et gennemsnit omkring 9, og kuld på over 20 æg forekommer. Hunnen lægger som regel ét kuld om året; to kuld på en sæson er muligt, men giver hende kort tid til at komme sig før næste vinterhvile. Giv hende en æglægningskasse med fugtig vermiculit eller sphagnum, og giv hende rigeligt føde efter æglægningen, så hun kan genopbygge kræfterne. Hun ligger ofte ved æggene, til hun er kommet sig, men passer dem ikke.

INKUBATION

Tag æggene forsigtigt ud, og vend dem ikke. Hænger de sammen og er nylagt, kan de skilles forsigtigt, ellers lades de sidde sammen. Læg dem på fugtig vermiculit i en lukket beholder med to små lufthuller i låget, og begrav dem ikke. Vermiculiten skal være fugtig, men ikke så våd, at der kan vrides vand ud. Der skal kunne ses lidt kondens på indersiden af låget. Temperaturen er 26-29 °C, og den må gerne svinge fra omkring 29 °C om dagen til 26 °C om natten. Æggene klækker efter 60-70 dage. Ungerne bliver i ægget en dag eller to, mens de optager blommesækken. Hjælp ikke med udklækningen.

OPDRÆT AF UNGER

Nyudklækkede unger er 20-33 cm og bliver i reden omkring en uge, til første hudskifte. Sæt hver unge for sig i et lille terrarie eller en ventileret kasse med skjul, vand og en varmekilde. Unger æder hinanden og må aldrig holdes sammen. Efter første hudskifte tilbydes en nyfødt mus hver uge, og optøede, frosne dyr er sikrest. Dyr, der ikke vil æde, kan hjælpes ved at duftsætte musen med en øgle. Vokser de, så øg byttets størrelse og hyppigheden gradvist. Hvis de nægter at æde, så tjek temperaturerne, og prøv igen efter en uge.

Sundhed og typiske fejl

De fleste problemer skyldes fejl i opsætningen. De typiske er:

- Fedme ved for store eller for hyppige måltider.
- Hudskifteproblemer ved for tør luft: giv et fugtigt skjul, når øjnene bliver blålige.
- Forbrændinger fra varmesten og uafskærmede varmepærer.
- Forstoppelse eller tilstoppet tarm ved for lav temperatur, for lidt vand eller indtag af bundmateriale.
- Mider og indvendige parasitter, især hos vildfangede dyr. Brug opdrættede dyr, og sæt nye dyr i karantæne.
- Luftvejsinfektion ved for kold eller fugtig luft: dyret trækker vejret med åben mund eller har snot.
- Bid fra levende byttedyr. Brug optøede dyr.

Et sundt dyr har klare øjne, en fyldig krop og æder regelmæssigt. Vej dyret hver uge, for et pludseligt vægttab er ofte det første tegn på sygdom. Krybdyr skjuler sygdom, så opsøg en dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis dyret ikke spiser, taber sig, trækker vejret med åben mund eller virker sløvt.

Læs mere: Typiske sygdomme og tegn på sygdom Læs mere: Køb af dyr: opdræt, vildfang og transport

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.